

Smiselno je dolgoročno vlaganje manjšega dela sredstev

Balkanski skladi Zaradi rasti vrednosti delnic v preteklih mesecih analitiki ne napovedujejo ponovitve evforije izpred nekaj let
ANDREJ MOTL

Delniški trgi v Jugovzhodni Evropi so po dolgem času dosegli opazno rast. Ta je pri nekaterih skladih, ki vlagajo v to regijo, v drugi polovici lanskega leta presešla 15 odstotkov. Pri napovedih prihodnjih donosnosti so analitiki zadržani.

Po mnenju Mateja Mazija iz NLB skladov je sedanja rast na teh trgih posledica manjše negotovosti zaradi srbskega in posebno hrvaškega približevanja članstvu v Evropski uniji, spodbudnih gospodarskih razmer v Turčiji, gospodarskih reform v Grčiji ter mednarodni pomoči tej državi. Meni, da bi se ta lahko ohranila, če se bo nadaljevala ohlapna monetarna politika držav po svetu, če bodo vlagatelji letos pokazali večjo nagnjenost k tveganju in če se ne bo okrepila politična negotovost v regiji. Po hudih padcih tečajev so vrednotenja na teh trgih po njegovem mnenju na dolgoročno obetavnih ravneh. Ocenjuje, da bi na ravni posameznih držav zaradi napovedanih tujih investicij in relativno velikega domačega trga vlagatelje lahko v prihodnjih letih pozitivno presenetila Srbija.

»Glede na sedanje razmere po svetu smo zmerno optimistično razpoloženi, krepke pretekle rasti pa odpirajo vrata kratkoročni korekciji, ki je sestavni del borznih gibanj in nikakor ni izključena,« pa pravi Jernej Kozlevčar iz Triglav Skladov. Kot najbolj perspektiven na tem področju poudarja turški trg. Meni, da so kljub močni pretekli rasti zaradi dobrih gospodarskih obetov vrednotenja na turški borzi sprejemljiva. Privlačnost drugih trgov bi se po njegovem mnenju povečala ob izboljšanju gospodarskega okolja, izvedbi napovedanih privatizacij družb in ob uspešnem približevanju Evropski uniji.

Tveganja pri naložbah na Balkan ostajajo velika

Da je sedanja rast predvsem posledica porasta delniških tečajev razvitih trgov in delne sprostitve finančne krize, pa meni Samo Lubej, neodvisni finančni sveto-

valec s Finančnega centra. Pravi, da se tveganju naklonjeni vlagatelji v času visokih ravni tečajev na razvitih trgih usmerijo tudi v obrobne trge in trge v razvoju. Po morebitnih večjih pretresih na razvitih trgih bi zato po njegovi oceni vrednosti tečajev na balkanskih trgih močno upadle. Rast teh trgov v prihodnje po njegovem mnenju ne bo neodvisna od zunanjega dogajanja, razcvet tečajev iz obdobja pred letom 2007 pa se še dolgo ne more ponoviti. Realnih gospodarskih razlogov za sedanjo rast ne vidi.

Tudi drugi sogovorniki opozarjajo, da se moramo pri vlaganju na te trge zavedati številnih tveganj. Kozlevčar opozarja, da so zanje pogosto značilni zelo nizka likvidnost in relativno velike razlike med nakupnimi in prodajnimi tečaji, Mazi pa med pomanjkljivostmi izpostavlja velika politična tveganja, preskromno regulativo in pomanjkljivo zaščito malih delničarjev. Opozarja tudi, da so ti trgi večinoma zelo plitki in lahko že posamezen vlagatelj opazno vpliva na vrednosti delnic.

Smiselnost dolgoročne naložbe manjšega dela premoženja

Po mnenju Matjaža Štamulaka, premoženjskega svetovaleca iz družbe Cresus, so po padcih tečajev delnice na balkanskih trgih še vedno podcenjene. Vlagateljem, ki se v preteklosti iz balkanskih skladov niso pravočasno umaknili in so imeli hude izgube, priporoča, naj glede na pozitivne napovedi v njih vztrajajo. Ker to, kdaj si bodo trgi opomogli, ostaja uganka, svetuje, naj bo posameznik, ki se zanjo odloči, v takšni naložbi pripravljen vztrajati najmanj pet do sedem let. Vlaganje na balkanske trge priporoča le dobro poučenim vlagateljem, tudi ti pa bi vanje po njegovem mnenju morali vložiti le manjši del premoženja.

Mazi meni, da bi glavni dejavnik pri odločitvi za vlaganje na balkanske trge moral biti naš odnos do tveganja, in svari pred sprejetjem naložbenih odločitev na podlagi preteklih donosnosti in trenutnih »vročih zgodb« na posameznih trgih. Meni, da tem naložbam ni smiselno nameniti več kot pet odstotkov portfelja. Na pomen razpršitve premoženja opozarja tudi Lubej, ki meni, da v celotno regijo, skupaj s Slovenijo, vlagatelji ne bi smeli vložiti več kot pet do deset odstotkov svojih sredstev.

Turčija velja za perspektiven trg. FOTO BLOOMBERG